

Činoherní čtení

Ve Smečkách 26, Praha 1

únor 2013

Petr Nárožný

zkouší roli tajného rady Matouše Clausena
ve hře Gerharta Hauptmanna *Před západem slunce*

PŘIPRAVUJEME

Gerhart Hauptmann Před západem slunce

(Vor Sonnenuntergang)

Láska navazuje vztah k lidem. Nenávist též.

Kdo hledá cestu k lidem, může si vybrat.

Gerhart Hauptmann

Překlad: **Jitka Fučíková**

Úprava a režie: **Ladislav Smoček**

Dramaturgie: **Roman Císař a Vladimír Procházka**

Scéna: **Šimon Caban** / Kostýmy: **Simona Rybáková**

Hrají: **Petr Nárožný, Zuzana Stavná, Lenka Skopalová, Michal Pavlata, Pavel Kikinčuk, Ondřej Vetchý, Jaromír Dulava, Stanislav Zindulka, Dana Černá, Lada Jelínková, Otmar Brancuzský, Diana Šoltýsová, Václav Šanda, Petr Meissel, Jiří Štrébl a další.**

Premiéra v březnu 2013

Ve hře Gerharta Hauptmanna probíhá konflikt mezi oduševnělým sedmdesátníkem Matoušem Clausenem a jeho vlastní rodinou, kterou vším převyšuje. Život je už povážlivě infikován intrikami „nahnědlé“ atmosféry (premiéra se konala 1932, krátce před nástupem Hitlera a jeho Národně socialistické německé dělnické strany).

Nezištná láska mezi Clausenem a mladou ženou, která de facto konflikt spustí (širší rodina se cítí být ohrožena, že přijde o obrovské jmění), jasně prokáže, že hlavní hodnota života je jinde než v penězích a ideologii. V mladé Inken Petersové našel Matouš Clausen nový život, živou vodu. A v silici nesvobodě svoji svobodu.

Hra *Před západem slunce* nezapadne v čase, jsou v ní zapsány životní vzorce platící pro všechny doby.

(rc)

Dramaturgové **Roman Císař**
a **Vladimír Procházka**,
režisér **Ladislav Smoček**
na zkoušce.

Karel Čapek: **Gerhart Hauptmann v Praze**

Krásná goethovská hlava s vlající bílou hřívou, převysoké čelo nad naivními světlými očima; vysoký kmet v staromódním dlouhém kabátě – na první pohled Altmeister našich dnů. Sedí v čele stolu, u kterého se sešlo na šedesát spisovatelů. Češi, Němci, Francouzové, Rusové. Po obědě obligátní proslovy. Vstává Otakar Fischer, germanista a básník, a počíná mluvit. Ale to, co říká, není už tak obligátní. Oslovuje velkého Slezana, jehož svět skřítků a tkalců, sklářů a vizionářů je týž po obou stranách Krkonoš;

oslovuje básníka, jenž svým „bláznem v Kristu“ Quintem vstupuje do šlépějí českých bratří; jsme si blízcí, praví, tím, co nás dělí. Gerhart Hauptmann se vztyčuje ve své celé výši. Má v kapse napsanou řeč, řeč spisovatele k spisovatelům, ale nechá ji tam a místo ní mluví jen několik vět. Ne o literatuře, ale o národech, které si mohou a mají rozumět. Několik vět o díle míru, o barbarství národní nenávisti. Prý poprvé v životě (řekli pak jeho přátelé) pronesl Gerhart Hauptmann řeč nepřipravenou a řeč téměř politickou. Je pěkné, že ji řekl právě v Praze, že jí snad vyslovil něco, co Praha, „svaté město“, jak ji jednou nazval, šeptá pozorným uším.

Lidové noviny 19. 10. 1932

Pavel Kikinčuk / **Wolfgang Clausen**,
Clausenův starší syn,
profesor filologie

Petr Nárožný / **Matouš Clausen**,
tajný komerční rada, sedmdesátiletý
pán pěstěného zevnějšku

Stanislav Zindulka / **Geiger**,
profesor cambridgeské univerzity,
starý přítel tajného rady Clausena

Petr Meissel / **Winter**,
sluha tajného rady Clausena

Václav Šanda / **Egmont Clausen**,
nejmladší syn tajného rady, hezký,
štíhlý, sportovní mladík

Dana Černá / **Betina Clausenová**,
dcera tajného rady, spíš sentimentální
než chytrá

Otmar Brancuzský / **Laurids
Wuttke**, zahradník

Otmar Brancuzský / **Dr. Wuttke**,
osobní tajemník tajného rady,
malíčkový, obtlouštělý, obrylený

Lada Jelínková /
Otilie Klamrothová,
dcera tajného rady,
hezká, přitažlivá žena
bez individuality

Ondřej Vetchý / **Erich Klamroth**,
Otiliin manžel, ředitel Clausenových závodů,
neotesaný, zdatný maloměšťák

Jaromír Dulava / **Hanefeldt**,
justiční rada, obratný pán

Lenka Skopalová / **Paní Petersová**,
rozená Wuttková

Diana Šoltýsová /
**Pavla Klotilda
Clausenová**,
rozená von Rüksamen,
ostré, nepřijemné rysy
a krk jako sup:
brutálně smyslná

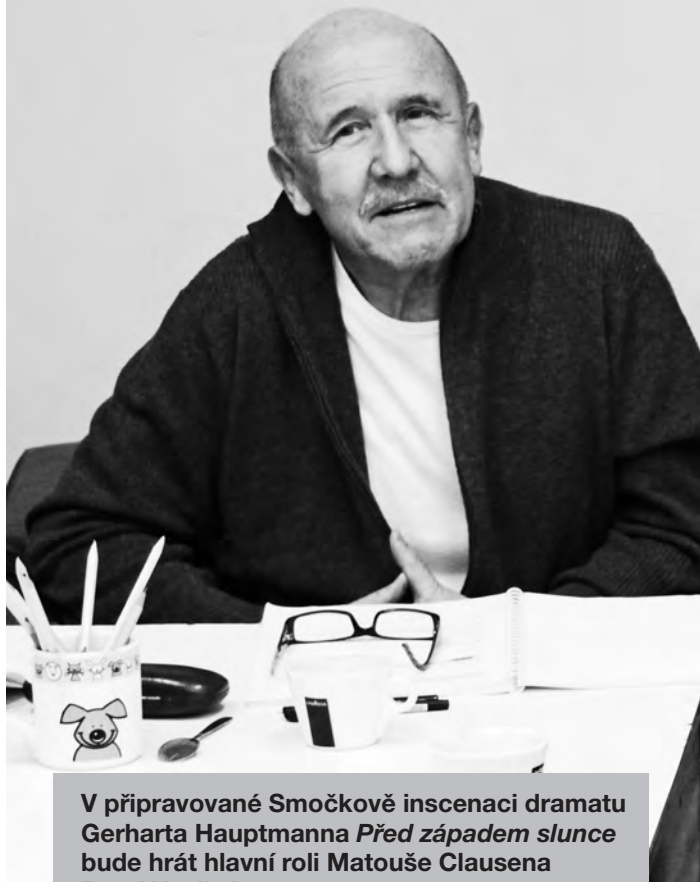

Michal Pavlata / **Dr. Steynitz**,
zdravotní rada, domácí lékař
a domácí přítel Clausenových.
Zámožný starý mládenec,
který svou praxí už omezil

Zuzana Stavná / **Inken Petersová**,
severský typ

PETR NÁROŽNÝ

V připravované Smočkově inscenaci dramatu Gerharta Hauptmanna *Před západem slunce* bude hrát hlavní roli Matouše Clausena Petr Nárožný.

Hluboký vzájemný vztah stárnoucího muže a velmi mladé dívky – tohle téma – zkouší se vám dobře?

Zkouší se mi dobře, snad vím, o co jde, a to je při zkoušení vždy to nejdůležitější. Takový vztah existovat může a dokonce může stárnoucímu muži a velmi mladé dívce přinášet nebývalé hodnoty a prožitky.

S úbytkem testosteronu ubývá mužské agresivity a pak často už zbývá hlavně to, jakou má muž duši. Je-li neokoralá a vlastně věčně mladá a je-li navíc kultivovaná inteligencí, životními zkušenostmi a zájmy, může být právě tohle to pravé pro mladou dívku. Zrovna takové hodnoty totiž často dívky hledají a jejich vrstevníci jim je dát nemohou, protože k nim nedozráli. Když takovou dvojici potkáte, poznáte je hned, protože jim úplně jinak září oči.

Důležitá poznámka – je-li ten muž opravdový gentleman, ví, že musí dívku opustit v pravý čas a dát jí svobodu. Vzpomínky jsou pak o to sladší.

Téma fašismu rodícího se v národě, ale především v jednotlivcích – jeden z důležitých motivů Hauptmannovy hry – jak rezonuje s vaším vlastním přemýšlením člověka, který dobře zná historii a zajímá ho současnost?

Já jsem se studiu fašismu, nacismu, holocaustu, ale také komunismu docela pilně věnoval už od gymnasiálních let. A protože jsem pouze amatér, kterého historie baví, nebudu se pouštět do žádných úvah a analýz. O tom povolání, tedy opravdoví historici, napsali už tisíce knih.

Dovolím si jenom opravdu maličkost, malé poznání, za kterým si stojím. Ještě se snad nikdy nepovedlo popsat typus člověka, z kterého se stane stoupenec totalitní ideologie. Mnozí se o to pokoušeli a vždy se našel úplně jiný typ, který se totalitářem stal taky. A opravdu protokoly a historie nám říkají, že to mohou být lidé inteligentní i neinteligentní, vzdělanci i hlupáci, umělci i technici, něžní romantici i hrubí násilníci, věřící i nevěřící, vlastně už by člověk řekl, že skoro každý. No a já jsem dospěl k poznatku, že totalitář z vás nikdy nebude, jste-li člověk vnitřně svobodný, který vnímá, když někdo, kdo měl jiný názor než vy, trpí. Ale asi nejsem první, koho to napadlo, protože jeden starý český básník to v době, kdy gulag byl neznámý pojem, napsal daleko krásněji a možná i přesněji:

*„Sám svobody kdo hoden,
svobodu zná vážit každou,
kdo do pout jímá otroky,
sám je otrok.“*

Svatopluk Čech, že. Na závěr tedy trochu lehčí stopu. Máte tu kliku i zásluhu, že ve svém věku vypadáte velmi dobře. Co v životě raného sedmdesátníka znamenají mladé ženy?

Věčnou inspiraci, krásu, nad kterou žasnete. Už aby bylo jaro a začaly se odkládat kabáty.

(vp)

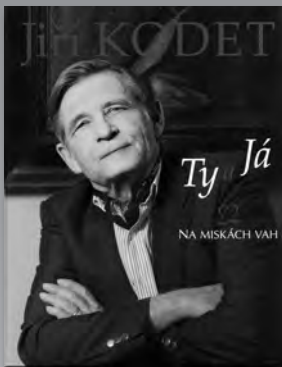
Knihy

Soňa Kodetová, Alena Šloufová
Jiří Kodet – Ty a já na miskách vah

„Již několik let mi můj muž nestojí po boku. Mám svůj nový život a mám ho ráda. Návraty do minulosti budou pro mě navždy důležité. Vzpomínky by pro nikoho neměly být časem ztraceným. I já se vracím ráda.“

Soňa Kodetová

Vydala Agentura Fáma –
František Cukr

Miroslav Pokorný / **Venkov** (1973-1988)

Miroslav Pokorný

(1973-1988)

„Vesnice je malý svět sám pro sebe, kde každý ví o tom druhém skoro všechno. Ve vesnici se člověk neschová, neuteče ani na druhý konec. Sousedé spolu buď vycházejí, anebo se naopak upřímně, hluboce nenávidí. Právě té nenávisti přibýlo na vesnici v letech totality dost

a dost, bylo jí více, než se na pohled zdálo. Staré svazky byly násilně zpřetrhány, lidé ztratili vztah k půdě, ke zvířatům, ke krajině, jeden k druhému. Kdysi úpravné statky se proměnily v ruiny, kaluže, bláto a zrezivělé zemědělské stroje patřily k obrazu soudobé vesnice. Venkovské hospody ztratily glanc, legendární tancovačky a hasičské bály nahradily oslavy MDŽ a nakupovací zájezdy do Prahy. Strach, závist a zloba rozdělily vesnici, zapomnělo se i na staré zvyky, svátky, obyčeje.

Fotograf Miroslav Pokorný zaměřil v 70. letech svůj objektiv na to, co ještě zůstalo živé, autentické. (...)“

Josef Kroutvor: Venkovské slavnosti Miroslava Pokorného

Knihu Miroslava Pokorného, jenž byl v letech 1978-1994 fotografem Činoherního klubu, vydal Stanislav Juhaňák – TRITON.

Doušky

Zuzana Stavná hraje od ledna v alternaci s Lucí Žáčkovou postavu Evy v *Ptákovině* Milana Kundery. Jejím partnerem v roli ředitele je **Martin Finger**.

Nadace Život umělce udělila v loňském roce ocenění SENIOR PRIX **Nině Divíškové** a **Pavlu Landovskému**.

Ve Studiu Slovenského národního divadla v Bratislavě uvedl režisér **Martin Čičvák** s dramaturgem **Martinem Kubranem** hru Georga Taboriho *Matčina kuráž*. Inscenace je součástí cyklu „Endlösung“, který připomíná osudy slovenských židů za druhé světové války.

Martin Švejda píše v časopise SVĚT A DIVADLO č. 6/2012 o čtyřech inscenacích Činoherního klubu: o Williamsově *Tramvaji do stanice Touha*, Čičvákovu *Kukurovi*, o hře Niny Mitrovič *Tahle postel je příliš krátká* aneb *Jen fragmenty* a o Mametově *Glengarry Glen Ross*.

V prosinci vyšlo 42. (a také poslední) číslo časopisu DISK. Časopis pro studium scénické tvorby vycházel od června 2002 a jeho šéfredaktorem byl spoluzakladatel Činoherního klubu **prof. Jaroslav Vostrý**.

Douška o divadle

DIALEKTIKA ÚCTY

Měli bychom respektovat text? Myslím, že existuje zdravý dvojí postoj, na jedné straně úcta, a na druhé neúcta. A o dialektiku mezi nimi právě jde. Jdete-li pouze jedním nebo druhým směrem, ztratíte možnost dobrat se pravdy. Myslím, že Shakespearovy hry se v míře své propracovanosti různí. Některé mají strukturu volnou, jiné kondenzovanou. U *Snu noci svatojánské* jsem neměl nejmenší přání vyškrtnout slovo, něco škratit nebo přesouvat, z toho prostého a velice osobního důvodu, že mi ta hra připadá dokonalá. Když s ní zacházíte jako s něčím, v čem není třeba vrtat, máte mnohem větší naději, že proniknete do jejích hloubek. Přesvědčení, že každé slovo je tu proto, že na tomto místě být má, pomáhá; naprostou důvěrou v text nacházíte jeho pravou povahu.

Alan Howard hrál dva nebo tři roky se stále vzrůstajícím smyslem pro skryté významy, na mnoha úrovních neustále znovu a znovu objevoval vibrace, které procházejí od Thesea k Oberonovi a zpět na ploše celé hry. A hře se nejlépe dařilo, když byl celý ansámbl v nejvyšší míře citlivý, takže připomínal plastiky z vypnutých drátů, tvořících kompletní strukturu; nejsou-li dráty vypnuté, struktura nevznikne. A tak i v případě *Snu*, přestože si dokážu představit, že by mě velice pobavilo nějaké zcela obrazoborecké pojetí, které by obrátilo příběh vzhůru nohama, jsem si jist, že bych to pokládal za ponížení této hry, protože se domnívám, že v ní beztestně nelze měnit jedině slovo.

V jiných hrách naproti tomu můžete pohybovat se slovy i s výstupy, ale musíte to dělat s plným vědomím, o jak nebezpečnou věc se jedná. Myslím, že v této věci neexistují žádná pravidla. Co v jedné větě vůbec nevádí, v jiné zatraceně vadí. Člověk musí věřit svému úsudku a nést důsledky.

Peter Brook: *Pohyblivý bod* (vydalo Nakladatelství Studia Ypsilon, 1996)

Přehlídka amatérských divadelních souborů v roce 2013 se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

Pátek 8. února

Divadelní spolek Karel Čapek / Děčín Ivan Andrejevič Krylov **TRUMF**

Veršovaná fraška z carského Ruska.

Překlad: **Hana Vrbová**
Režie: **Pavel Jarolím**
Scéna a kostýmy: **Jana Stejskalová**
Hrají: **Anna Zemanová, Jaroslav Hartig, Vít Vysoký, Vladimír Puchýř, Kateřina Jelínková, Jana Benešová, Pavel Česar j.h., Veronika Jelínková.**

Divadelní spolek Karel Čapek Děčín existuje od roku 1946. Soubor koncepčně pracuje na uvádění her pro dospělé i pro děti. Účastní se pravidelně soutěží jednoaktových her, monologů a dialogů v rámci Svazu českých divadelních ochotníků.

Největším úspěchem souboru byla účast na Jiráskově Hronově 1992 (A. Goldflam: *Tzv. sci-fi*) a Divadelním Pikniku Volyně 2012 (A. Nelega: *Amalía dýchá zhluboka*). Soubor má dnes přes třicet členů, z nichž nejstarší je spoluzakládající členka Eva Dědičová (tehdy jí bylo 16 let). Soubor působí při Městském divadle v Děčíně.

Neděle 10. února

Divadelní spolek Kroměříž Hadar Galron **MIKVE**

Zrcadlení osobních selhání, strachů
a pochybností.

Překlad: **Ester Žantovská** / Režie: **Miroslava Kolářová j.h.** / Hrají: **Jana Štěpánová, Hana Fialová, Romana Blažková, Marcela Kořínková, Kateřina Skřenková, Lucie Kořínková, Kateřina Zonová, Kateřina Nakládalová.**

Hra *Mikve* líčí osudy ortodoxních židovských žen, které se scházejí v lázni, aby podstoupily pravidelný rituál.

Divadelnictví v Kroměříži má tradici přes 160 let. Divadelní spolek má třicet sedm členů a věkový průměr je 29 let. Spolek má dnes na repertoáru šest titulů. Představení *Mikve* bylo součástí hlavního programu 82. ročníku Jiráskova Hronova.

PRAHA
PRAGUE
PRAGA
PRAG

Poskytovatel čtyřletého grantu
na provoz:
Hlavní město Praha

Partneři Činoherního klubu

CGSO

AWK

Tonera

REVOLVER
REVUE

kdykde

scena.cz
KULTURNÍ PORTÁL

www.radiohortus.cz

Facebook

Program

Redakce Činoherního čtení: Roman Císař, Petra Honsová, Radvan Pácl.

Foto: Pavel Kolský, Miroslav Pokorný, archiv souboru DS Karel Čapek Děčín a DS Kroměříž. Jazyková korektura: Andrea Fiřtková.

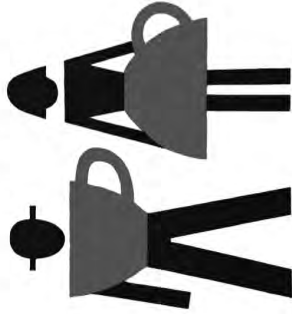
Grafická úprava: Kateřina Skalníková.

Galerie Smečky Vás zve na výstavu

JIŘÍ SLÍVA

od 5. 12. 2012 do 26. 1. 2013 / Úterý – sobota, 11.00 – 18.30 hodin

CAFÉ
de la Toilette

Vstup zdarma pro držitele ZTP, ZTP/P, důchodce, děti,
studenty SŠ, VŠ a pro všechny držitele Zákaznické karty
Pražské plynárenské, a. s.

Ve Smečkách 24, 110 00 Praha 1
(vedle Činoherního klubu)

tel.: +420 222 210 268, tel./fax: +420 222 210 272
e-mail: galerie.smecky@ppas.cz

*g a l e r i e
s m e č k y